

Toivo Tammik: rahvusooper jäägu oma senisesse sadamasse – mere äärde kolimine ei tule kõne allagi

24. aprilli Ärilehes ilmunud usutluses avaldas Tallinna Sadama juht Valdo Kalm arvamust, et ühe maamärgina sooviks Tallinna Sadam oma mereäärsetel aladel näha kas uut ooperi- või kontserdimaja. See ei ole hea mõte.

Kalm lisas oma usutluses, et „parimat asukohta Tallinna linnas ei ole ja varsti ei pruugi enam olla, kui meie oma arenduste ja teiste huvilistega edasi liigume“. Olulise argumendina tõi ta välja asjaolu, et arhitektuuriliselt põnev rajatis jääks nii merelt kui maalt silma miljonitele reisijatele, oleks tema sõnul väärikas kultuuriobjekt nii Eesti riigile, meie pealinnale kui suurimale turismiväravale...

Rahvusooper ei taha oma senist asukohta maha jätta ja Tallinna sadam justkui soovitab seda. Selles protsessis esinevad ühelt poolt Tallinna Sadam kui ettevõteriigi enamusosalusega äriettevõtte ning teiselt poolt rahvusooper kui riiklik institutsioon. Tuletatagu asjaosalistele meelde, et riigikogu kultuurikomisjon on ette pannud riiklikult tähtsa kultuuriobjektina rahastada just RO laiendust Pärnu maantee ääres. Septembris 2021 kinnitas EV Riigikogu ka riiklikult tähtsate kultuuriehituste pingerea, millesse on kantud [rahvusooperi praeguse hoone juurdeehitus](#).

[Ooperiteater](#) kannab aga ajas ja ruumis tunduvalt suuremat rahvuslikku väärtust kui puht pragmaatiline ärimudel. Lahenduse otsimine läbi ärilise- ja ruumilise teisaldamise võib kanda endas ettearvamatuid tagajärgi. Estonia oma praeguses asukohas ja oma algse peafassaadiga on sümbol. Kuskile mujale võime ehitada uue ilusa ja arhitektuuriliselt põneva hoone, aga mitte Estonia. See „mitte-Estonia“ ei saa olla meie rahvuslik eesmärk. Rahvusooperi sisu teisaldamine muudaks tänase Estoniast maja museaaliks, millele tuleks hakata uut sisu otsima. Analoogilistel põhjustel on mitmed Euroopa linnad valinud just tugevate sümbolkujundite algses asukohas säilitamise ja täiendamise idee.

Kõik võimalused ebaõnnestuda

Uus [ooperiteater](#) uues asukohas võib osutuda ebaõnnestumiseks vaatamata erakordsetele pingutustele. Tuleb märkida, et täiesti uute ooperimajade ehitustega on maha

epl.delfi.ee

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Teater

saanud küll meie mitmed lähinaabrid, nagu näiteks Soome, Taani ja Norra. Samas on viimased, ligi miljardieurosed projektid halastamatult kallid. Helsingi puhul pole arhitektuurne lahendus mitte just meistriklassist. Sama juhtus mäletatavasti ka Pariisi Bastille'ooperiga - selle 1980-ndatel rajatud maja üle käib siiaaani arutus teemal, kas tegemist on jätkuvalt maailma koledaima ooperiga - või enam mitte.

Kopenhaageni ja Oslo ooperiteatrid maamärkidena küll rikastavad kunagisi perifeerseid tsoone, kuid . probleeme asukohaga on sealgi.

Eesti puhul tuleb arvestada asjaoluga, et meid on siiski ainult 1,3 miljonit ning ei ole näha, et elanike arv lähikümnenditel kuidagi oluliselt suureneks. Uute võimalustega ooperimaja kindlasti suurendaks külastajate arvu nii kodust kui võõrsilt, kuid ikkagi jääks üles küsimus, kumb majadest hääbub...

Siit me jõuame veel ühe olulise argumendini tänase Estonia ooperisaali juurdeehituse kasuks, millega puudutame veelgi enamaid inimesi kui teatri-inimesed ja publik. Küsimus on linnasüdame ümber tõstmisest. Ooperi- ja balletiteater asub praegu Tallinna peatänaval. Me räägime ajaloolise linnasüdame maha jätmisest, olulise riikliku ja rahvusliku institutsiooni ja kogu linna raskuskeskme nihutamisest.

Tallinna Sadama aladele on ooperiteatri ideed pakkunud nii Tallinna linnaplaneerimise ameti kui ka Eesti arhitektide liidu esindajad. Arhitektina tean väita, et jätkuvalt ebamäärases seisus tühjuna seisvale Linnahallile uue edeva paarilise genereerimine ei ole mõistlik mõte.

Kuhu suunas läheb koridor?

Tallinna Sadama piirkond ja meie mereäärne on vägagi ainulaadne ja oma funktsionaalsusega intrigeeriv. Temas on nii ajaloolisi väärtustamist vajavaid hooneid, kui ka nõukogude aegset väärtusetut tööstusmaastikku. Kindlasti on ta Tallinna linna üheks eksklusiivsemaks arengukoridoriks. Küsimuse all on, millises suunas see koridor meid viib? Konkurents linnaruumis on äriliselt pragmaatiline, kuid see ei tohi toimuda meie ajalooliste ja rahvuslike mälupaikade arvelt.

Tänasele Estoniale ooperisaali lisamise otsus on tulevikku vaadates ainuõige. Estonia maja kui Eesti riigi sisuliselt kõige olulisem esindushoone on väärikas, kuid vajab mälupaigale omaselt uusi, tänapäevaseid kihistusi. Ja uuenenud, mitte teisaldatud Estonia saab kindlasti olema mitmekihiline, see saab

arvestama nii linnaruumi kui ka teatri funktsionaalsete vajadustega.

Ja lisaks veel mitte sugugi vähem olulise aspektina- uuenenud Estonia arvestab meie rahva ajaloolise mälu ja põlvkondadeüleste sümbolite säilimisega.